

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

791.45

Szerző: (n. i.)

Cím: A „Diana a fürdőben”-től
Jackie Cooganig

Forrás: Magyarország

Bm
(Hely)1925. 1. 14
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1925"

Személy

A „Diana a fürdőben”-től — Jackie Cooganig...

Milyen volt 1899-ben a mozi Budapesten? — Kondor Lajos elmondja, hogyan virágzott és miért bukott meg vállalata?

(A Magyarország tudósítójától.) Manapság Harold Lloyd felhőkarcolókon mászkál hat felvonáson keresztül, Pola Negri pikáns szemrebbenésére ezek zsúfolódnak bele egy moziba, vannak férfi, női filmstarok, egészen különös kultúrája támadt a filmnek. Budapest moziélete is nagyon eleven. Bajongva, tapsolva olvadoznak a »Jackie« bohóságain, hány meg hány bakfis-zív remeg bele, amikor az isteni Valentino mint Hős, Lovag és Férfi megjelenik a — vásznon (ha tudnák hogy ordít ilyenkor a Férfira — a rendező...), külön moziközönség van, amely csak a Jannings-filmért hevül...

Ahol ilyen eleven a moziélet, ott érdemes egy kicsit visszaneézni:

milyen volt Budapesten az első rendszeres mozi?

Az ezredéves kiállítás évében Óbudavárában már izlettől kaptunk Edison és a Lumière testvérek nagyszerű találmányából.) Hajdani tulajdonosa még él. Szobájában kanárimadár csicsereg. Egy kedves, hóherfő bajszú öregúrral beszélgetek.

Kondor bácsival,

aki huszonhat évvel ezelőtt ott a Kazinczy ucca és Dob ucca sarkán levő kávéházában naponta mutogatta a pestieknek a csodát; a »cinematograph«-ot, ahogyan akkor nevezték a mozgófényképszínházat, a budapesti argot »mozik-ját.

A péklegény négy filmje

Kondor bácsi sok mindent elmond. Azt meséli, hogy Wekerle Sándornak adott egy ötletet, amellyel áltólóg meg lehet akadályozni a cigarettá hamisítását. Nem kapott érte egy krajcárt sem. Amikor a mozirol érdeklődtem, nevet:

— Nagyon érdekes dolog volt az, kérem. Mikor is történt? 1899 felé. Jött Párizsból egy Engel nevű péklegény és hozott magával vagy négy moziképet, meg egy masinát. Kávéházam volt akkor. Örömet akartam szerezni a vendégeimnek. Megegyeztem Engellel.

Naponta kap tőlem nyolc forintot a kinematográfért...

„Diana a fürdőben” és egyebek

A kávéház egyik végében egy kis pódiumon állott a gép, a másik végében a vásznon. A péklegény beállítja a masinát. A terem zsúfolásig tele. Izgalom, kíváncsiság. Elsötétülnek a lámpák... egy berregés... és a vásznon — hallott ilyent a világ? — a vásznon látni lehet egy gyermekszobát. A kölykök ott hancuroznak... nini... most az a kis csirkefogó dobálózni kezd a vánkossal... pár perc, újra világos lesz... No, de ilyent! A vásznon...

Következik a második kép. Cím: »Diana a fürdőben«. Berreg a gép. Fürdő. Egy uszoda. Nők. Fürdőtrikóban... Ejha!... Most... Mi ez? Nini! Az a szép fiatal lány most ott van a vízben. Egyszerre na... na. Önagysága nyilgyenest repül fel a medence szélére. (Ezt mutatták annakidején Óbudavárában is.) Ott hajladozni kezd, két kezét összeteszi a feje felett. Majd elsiet. A többi is. A mély medencéből úgy ugrálnak, repülnek fel, mintha valami láthatatlan erő vonzana őket. Álmélkodás:

— Mi ez? Hogy lehet ez... — zsi-bong a közönség, miközben a film egyik hölgye

éppen az emelkedő korlátra ugrik fel — a vízből...

A zaj egyre nagyobb. Engel is bánul. Nem érti. Egyszerre fejéhez, azaz a géphez kap.

— Boosánat! Fordítva tettem a gépbe a filmet... majd így...

Most már a korlátról ugráltak a hölgyek a vízbe. A vendégek szórakoztatására csináltam akkor a mozi. Ez volt hiba! Egy darabig csak ment a dolog. Hanem később! Azok kezdtek mozgolódní, akik miatt hoztam. A törzsvendégek. Tessék elképzelni. Ott kártyáznak a kávéházban. Ön éppen kontrázni akar, amikor — eloltják a lámpákat, mert kezdődik az előadás... Hát persze,

egyre sürűbben lehetett hallani, amint a kártyások öklükkel döngötték az asztalt:

— Hát hogy lehet sötétben játszani?

Azután lassan unni kezdték ezt a 15 képet (más nem volt), én is unni kezdtem... Egyszer bejött hozzám Ungerleider Mór, aki később a Projectograph igazgatója lett. Eladtam neki gépet, képet, mindent...

— Ő egy külön helyiséget építtetett (az egykori Apolló-mozit, a későbbi kabatrét) a mozi számára. Hozatott sok képet... és aztán múltak az évek... Budapesten százan gazdagodtak meg a moziból, és én — itt állok szegényen... (n. i.)